

12.1 Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e as e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Traballo e Benestar, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Traballo e Inmigración. Así mesmo, hai que facer constar que a existencia de pacto refírese a aqueles casos en que se chegou a acordo coas representacións legais das e dos traballadores, non incluíndose, polo tanto, aqueles en que, aínda existindo algún tipo de acordo, este non vincula á autoridade laboral.

A regulación legal fai que se canalicen á vía xudicial posterior; extincións de contratos que antes requirían a autorización administrativa previa, non obstante é interesante o exame dos datos, xa que todas as suspensións de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción, ou as derivadas de forza maior canalízanse por esta vía, así como as extincións nos, agora denominados, despedimentos colectivos.

Inclúese tamén neste capítulo o Fondo de Garantía Salarial (FOGASA) por estar intimamente relacionado coa regulación de emprego.

12.2 Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Traballo e Inmigración, unha visión xeral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego sobre a base da información subministrada pola Dirección Xeral de Traballo, da Comunidade Autónoma ou a Área de Traballo dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pode verse que os traballadores/as da provincia de Pontevedra son os mais afectados/as polos expedientes e, no que se refire concretamente aos de extinción, (cadro 12.2), a provincia de Pontevedra, é tamén a que maior número de traballadores/as afectados reflicte, aínda que A Coruña ten unha cifra similar.

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados, por provincia. Galicia 2010

■ Cadro 12.1

A Coruña	5.158
Lugo	883
Ourense	331
Pontevedra	6.814
Galicia	13.186

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

Traballadores afectados por medidas de extinción, por provincia. Galicia 2010

■ Cadro 12.2

A Coruña	562
Lugo	166
Ourense	39
Pontevedra	586
Galicia	1.353

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

No que se refire concretamente aos tramitados pola Comunidade Autónoma, no cadro de expedientes resoltos (cadro 12.3), a provincia de Pontevedra, en xeral, é a que maior número de expedientes e traballadores/as afectados reflicte. Obsérvase que os expedientes autorizados pactados son claramente superiores aos que non teñen acordo.

■ Cadro 12.3

Expedientes de regulación de emprego resoltos e traballadores afectados, segundo o ámbito territorial, tipo e forma de resolución. Galicia 2010.

ÁMBITO	Expedientes autorizados								Expedientes non autorizados	Expedientes desistidos
	Pactados		Non Pactados		Sen período de consultas*		Totais			
	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes autorizados	Trab. Afectados		
A Coruña	192	3.180	7	278	168	1.199	367	4.657	11	12
Lugo	52	635	1	26	27	196	80	857	-	4
Ourense	48	628	-	-	2	6	50	634	4	2
Pontevedra	416	6.290	11	439	83	836	510	7.565	9	10
Ámbito autonómico	6	255	1	68	-	-	7	323	-	2
Totais	714	10.988	20	811	280	2.237	1.014	14.036	24	30

* Nos expedientes que se basean en causas de forza maior a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Na análise dos expedientes pola medida autorizada (cadro 12.4), pode verse a afectación maioritaria dos expedientes de medida de suspensión, sendo, no caso de extinción, maior o número nos expedientes autorizados non pactados.

Expedientes de regulación de emprego autorizados segundo o ámbito territorial e a medida. Galicia 2010.

■ Cadro 12.4

ÁMBITO	Expedientes autorizados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	25	287	55	367
Lugo	8	56	16	80
Ourense	5	34	11	50
Pontevedra	39	397	74	510
Autonómicos	3	4	0	7
Totais	80	778	156	1.014

ÁMBITO	Expedientes autorizados pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	19	120	53	192
Lugo	7	29	16	52
Ourense	5	32	11	48
Pontevedra	34	310	72	416
Autonómicos	2	4	0	6
Totais	67	495	152	714

ÁMBITO	Expedientes autorizados non pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	4	1	2	7
Lugo	1	0	0	1
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	3	6	2	11
Autonómicos	1	0	0	1
Totais	9	7	4	20

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Polo que se refire aos traballadores afectados, destaca o número dos incursos en expedientes de suspensión, claramente maior nos pactados.

Expedientes de regulación de emprego autorizados sen período de consultas* segundo o ámbito territorial e a medida. Galicia 2010.

■ Cadro 12.5

ÁMBITO	Expedientes autorizados sen período de consultas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	2	166	0	168
Lugo	0	27	0	27
Ourense	0	2	0	2
Pontevedra	2	81	0	83
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	4	276	0	280

* Nos expedientes que se basean en causas de forza maior a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados segundo o ámbito territorial e a media.

■ **Cadro 12.6**

ÁMBITO	Traballadores afectados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	472	3.773	412	4.657
Lugo	144	514	199	857
Ourense	46	530	58	634
Pontevedra	752	6.411	402	7.565
Autonómicos	85	200	38	323
Totais	1.499	11.428	1.109	14.036

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados pactados segundo o ámbito e a media.

ÁMBITO	Media			Total traballadores afectados
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	411	2.364	405	3.180
Lugo	118	318	199	635
Ourense	46	524	58	628
Pontevedra	703	5.218	369	6.290
Autonómicos	17	200	38	255
Totais	1.295	8.624	1.069	10.988

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados non pactados segundo o ámbito e a media.

ÁMBITO	Media			Total traballadores afectados
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	47	224	7	278
Lugo	26	0	0	26
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	25	381	33	439
Autonómicos	68	0	0	68
Totais	166	605	40	811

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados sen período de consultas* segundo o ámbito e a media.

ÁMBITO	Media			Total traballadores afectados
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	14	1.185	0	1.199
Lugo	0	196	0	196
Ourense	0	6	0	6
Pontevedra	24	812	0	836
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	38	2.199	0	2.237

Nos expedientes que se basean en causas de forza maior a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Traballadores afectados por expedientes de regulación de empleo autorizados, segundo o ámbito territorial e o sexo.

■ Cadro 12.7

ÁMBITO	Traballadores afectados		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	4.270	387	4.657
Lugo	656	201	857
Ourense	417	217	634
Pontevedra	5.925	1.640	7.565
Autonómicos	182	141	323
Totais	11.450	2.586	14.036

Traballadores afectados pola medida de extinción segundo o ámbito territorial e o sexo

ÁMBITO	Traballadores afectados por extinción		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	425	47	472
Lugo	83	61	144
Ourense	11	35	46
Pontevedra	409	343	752
Autonómicos	46	39	85
Totais	974	525	1.499

Traballadores afectados pola medida de suspensión segundo o ámbito territorial e o sexo

ÁMBITO	Traballadores afectados por suspensión		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	3.516	257	3.773
Lugo	473	61	534
Ourense	359	171	530
Pontevedra	5.257	1.154	6.411
Autonómicos	117	83	200
Totais	9.722	1.726	11.448

Traballadores afectados pola medida de redución da xornada segundo o ámbito territorial e o sexo

ÁMBITO	Traballadores afectados por redución da xornada		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	329	83	412
Lugo	100	99	199
Ourense	47	11	58
Pontevedra	259	143	402
Autonómicos	19	19	38
Totais	754	355	1.109

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

12.3 Evolución experimentada

Unha observación simple dos últimos anos (cadro 12.8), permite apreciar que, despois do importante incremento no ano 2009 que case triplicou as cifras e case se multiplicou por catro o número de traballadores afectados en relación co ano anterior, experimenta un lixeiro descenso no ano 2010 en todas as cifras.

■ Cadro 12.8

Evolución expedientes segundo medida e provincias. Galicia 2006-2010

Expedientes

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	72	133	158	438	367
Lugo	14	19	24	91	80
Ourense	10	3	21	49	50
Pontevedra	153	144	220	668	510
Ámbito autonómico			3	6	7
Total	249	299	426	1.252	1.014

Traballadores

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	1.102	1.271	1.755	6.444	4.657
Lugo	75	148	220	1.101	857
Ourense	154	36	278	1.321	634
Pontevedra	1.585	1.487	3.945	14.633	7.565
Ámbito autonómico			69	650	323
Total	2.916	2.942	6.267	24.149	14.036

Traballadores afectados por suspensión

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	475	1.013	1.546	5.146	3.773
Lugo	58	111	209	1.049	514
Ourense	63	12	155	1.190	530
Pontevedra	1.384	1.243	3.498	12.885	6.411
Ámbito autonómico			45	617	200
Total	1.980	2.379	5.453	20.887	11.428

Traballadores afectados por redución

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	10	0	28	689	412
Lugo	3	1	3	30	199
Ourense	0	0	19	41	58
Pontevedra	0	0	19	405	402
Ámbito autonómico				31	38
Total	13	1	69	1.196	1.109

Traballadores afectados por extinción

Rescisión	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	617	258	181	609	472
Lugo	14	36	8	22	144
Ourense	91	24	104	90	46
Pontevedra	201	244	428	1343	752
Ámbito autonómico			24	2	85
Total	923	562	745	2.066	1.499

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Con datos do Ministerio de Traballo e Inmigración, pódese observar o mesmo feito posto de manifesto no parágrafo anterior; resaltando a diferenza que se aprecia nos dous últimos anos en relación con todos os anos anteriores, circunstancia que é mais grave se se examina coa limitación que, na variación normativa, supuxo a restrición na canalización das extincións pola vía dos expedientes de regulación de emprego para estas causas concretas.

■ Cadro 12.9

Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores/as afectados/as. Galicia. 2001-2010

	Nº expedientes	Traballadores/as afectados/as
2001	608	6.599
2002	407	3.533
2003	301	2.349
2004	288	2.045
2005	384	4.809
2006	324	3.062
2007	399	3.155
2008	478	6.801
2009	1.364	24.436
2010	1.076	13.186

Elaboración propia.
Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

12.4 Fondo de garantía salarial

O FOGASA é un organismo autónomo adscrito ao Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e dotado de personalidade xurídica e capacidade de obrar para o cumprimento dos seus fins.

Finánciase con fondos públicos e con achegas empresariais consistentes nunha porcentaxe sobre os salarios dos traballadores ao seu cargo que serven de base para o cálculo das cotizacións por accidente de traballo, enfermidade profesional e desemprego, revisable polo Goberno en función das necesidades do FOGASA (Disposición Final Cuarta ET). Reduciuse á metade a cotización empresarial ao FOGASA, pasando de 0,40 puntos a 0,20 puntos.

O FOGASA realiza as seguintes funcións:

1ª) Nos casos de insolvencia ou de situación concursal, o FOGASA abonará, como responsable subsidiario, determinadas:

- a) Prestacións por salarios pendentes.
- b) Prestacións indemnizatorias.

2ª) Nos casos de extinción do contrato de traballo polas causas a que se refiren os arts. 51 e 52.c) do ET, o FOGASA abonará, como responsable principal, o 40 por 100 das indemnizacións correspondentes sempre que a empresa teña menos de 25 traballadores, con independencia de cal sexa a súa situación patrimonial.

3ª) Nos casos de extinción do contrato de traballo por forza maior o FOGASA abonará, como responsable principal, aquelas indemnizacións de cuxo pago sexa liberado o empresario por decisión da autoridade laboral, con independencia de cal sexa a situación patrimonial da empresa (art. 51.12 ET).

■ Situación concursal ou de insolvencia empresarial

Nestes casos, o FOGASA abonará:

- a) Os salarios pendentes de pago fixados en sentenza ou acto de conciliación (administrativa ou xudicial) co límite máximo da cantidade resultante de multiplicar o triplo do salario mínimo interprofesional diario, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias, polo número de días pendentes de pago cun máximo de cento cincuenta días (art. 33.1 ET).
- b) As prestacións por salarios pendentes comprenden tanto os salarios que o empresario deba aos traballadores como os salarios de tramitación nos casos que legalmente procedan (art. 33.1 ET).

Considérase salario a cantidade recoñecida por todos os conceptos a que se refire o art. 26.1 ET (art. 33.1 ET), incluíndo as pagas extraordinarias.

Para que entre en xogo a responsabilidade do FOGASA, é suficiente con que sexa declarada a insolvencia da empresa.

- c) As indemnizacións recoñecidas en sentenza, auto, acto de conciliación xudicial ou resolución administrativa nos casos de despedimento, extinción a instancia do traballador do art. 50 do ET, extinción do contrato por causas técnicas, económicas, organizativas ou produtivas “ex arts. 51 e 52.c) do ET” ou por forza maior e de extinción de contratos conforme ao art. 64 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, así como as indemnizacións por extinción de contratos temporais ou de duración determinada nos casos que legalmente procedan (art. 33.2 ET, segundo redacción do RD Ley 5/2006, de 9 de xuño); non así nos supostos de extinción por mutuo acordo.

As prestacións indemnizatorias están suxeitas aos seguintes límites (art. 33.2 ET, segundo redacción do RDL 5/2006, de 9 de xuño):

- a) O límite máximo da prestación a abonar será dunha anualidade, isto é, de doce mensualidades e dúas pagas extraordinarias, salvo que estivesen prorrateadas nas mensualidades.
- b) O salario base de cálculo será o realmente percibido polo traballador sen que poida exceder do triplo do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.
- c) Nos casos de despedimentos disciplinarios ou extinción de contratos conforme ao art. 50 ET, o importe da indemnización calcularase sobre a base de trinta días por ano de servizo cos límites anteriores.

■ Extincións do contrato “ex arts. 51 e 52.c) ET” en empresas con menos de 25 traballadores

No suposto de empresas con menos de vinte e cinco traballadores, o FOGASA, nos casos de extinción do contrato de traballo polas causas a que se refiren os arts. 51 e 52.c) ET e 64 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, abonará o 40% da indemnización legal aos traballadores cuxos contratos se extinguiron polas mencionadas causas (art. 33.8 ET).

A efectos do cómputo dos traballadores, entran todos os traballadores da empresa con contrato en vigor, calquera que sexa a súa modalidade contractual.

A cantidade a abonar polo FOGASA é a do 40 por 100 da indemnización legal que corresponda aos traballadores. O seu cálculo deberá realizarse sobre as indemnizacións axustadas a límites previstos no número dous do art. 33 ET, isto é, axustándose a unha anualidade como máximo, sen que o salario diario base de calculo poida exceder do duplo do salario mínimo interprofesional.

A indemnización restante –o 60 por 100– deberá ser abonado pola empresa e, caso de que non se fixese, poderá solicitarse o seu abono ao FOGASA, rexéndose polas normas relativas ás prestacións indemnizatorias axustándose, en todo caso aos límites do art. 33.2 do ET.

Cando no período de consultas pactáse unha indemnización superior á legal, iso non exonerará de responsabilidade ao FOGASA, que seguirá existindo nos termos establecidos polo art. 33.8 do ET, é dicir, limitada ao 40 por 100 da indemnización legal e non ao superior que puidese pactarse.

Tendo en conta os distintos procedementos de extinción do contrato (arts. 51 e 53 ET), o FOGASA abonará o 40% da indemnización legal prevista no art. 33.8 ET aos traballadores, a condición de que a empresa non lles abonou o 100% da indemnización. En caso contrario, sempre que a empresa acredite o abono do total indemnizatorio, será esta quen percibirá a porcentaxe indemnizatoria a cargo do FOGASA.

■ Extinción do contrato por forza maior

Nos casos de extinción dos contratos de traballo por forza maior, a autoridade laboral poderá acordar que a totalidade ou parte da indemnización que corresponda aos traballadores afectados sexa satisfeita polo FOGASA, sen prexuízo do dereito deste a resarcirse do empresario (art. 51.12 ET).

Trátase dunha obrigaón que tampouco está ligada á situación patrimonial da empresa e cuxo orixe reside na decisión da autoridade laboral, tratándose dun suposto típico e especial de responsabilidade.

A contía será a que sinale a autoridade laboral, podendo ser a totalidade ou parte da indemnización legal, isto é, a de vinte días por ano de servizo co límite de doce mensualidades.

No caso de que a autoridade laboral non acorde a exoneración total do empresario, será este o responsable do pago (total ou parcial) da indemnización e, se non a pagase, “para que o FOGASA abone as prestacións correspondentes, será necesario acreditar a situación de insolvencia, suspensión de pagos, quebra ou concurso” da empresa,

O cadro 12.10 permítenos coñecer o importe total das prestacións abonadas en 2010 en Galicia que alcanzan 51.542,1 en miles de euros (34.964€ en 2009) o que representa un 4,05 % do total de España (1.287.000.755,53).

■ Cadro 12.10

Listado de ordes de pago por autonomía desde o 01/01/10 ata o 31/12/2010

AUTONOMIA	TRABAJADORES						IMPORTES					
	EXPEDIENTES	EMPRESAS	HOMES	MULLERES	NON CONSTA	TOTAL	SALARIOS	INDEMNIZACIÓNS	HOMES	MULLERES	NON CONSTA	TOTAL
Andalucía	17.642,00	7.623,00	18.050,00	6.310,00	74,00	24.434,00	55.551.057,14	77.151.876,56	104.853.579,26	27.623.092,40	226.262,04	132.702.933,70
Aragón	7.616,00	4.016,00	8.664,00	3.293,00	3,00	11.960,00	19.470.014,54	32.893.617,10	41.240.295,41	11.118.795,42	4.540,81	52.363.631,64
Asturias	3.463,00	1.778,00	3.528,00	1.796,00	27,00	5.351,00	8.997.644,81	17.494.657,89	19.979.333,24	6.372.925,10	140.044,36	26.492.302,70
Baleares	2.892,00	1.831,00	2.837,00	1.547,00	0,00	4.384,00	5.589.145,66	11.512.118,15	11.886.665,77	5.214.598,04	0,00	17.101.263,81
Canarias	4.570,00	2.020,00	3.844,00	1.722,00	176,00	5.742,00	13.221.064,83	16.586.752,52	20.434.884,32	8.812.901,56	560.031,47	29.807.817,35
Cantabria	1.973,00	944,00	2.887,00	857,00	1,00	3.745,00	6.844.404,55	9.658.853,84	13.501.340,39	2.998.237,00	3.681,00	16.503.258,39
Castela A Mancha	4.424,00	2.255,00	6.763,00	2.524,00	7,00	9.294,00	16.645.802,38	30.769.177,99	35.591.617,08	11.788.646,49	34.716,80	47.414.980,37
Castela León	8.154,00	3.302,00	9.363,00	3.047,00	18,00	12.428,00	22.488.018,70	37.047.464,57	46.873.445,03	12.614.905,96	47.132,28	59.535.483,27
Cataluña	25.200,00	14.272,00	30.049,00	13.899,00	253,00	44.201,00	84.384.927,44	190.430.416,57	202.315.224,49	71.420.422,41	1.079.697,11	274.815.344,01
C. Valenciana	28.038,00	14.380,00	32.739,00	13.966,00	641,00	47.346,00	84.493.286,38	177.148.688,00	192.002.560,50	66.941.617,81	2.697.796,07	261.641.974,38
Extremadura	1.835,00	909,00	2.571,00	604,00	17,00	3.192,00	6.547.811,23	9.221.049,07	13.155.697,66	2.540.381,14	72.781,50	15.768.860,30
Galicia	5.969,00	3.138,00	6.675,00	3.366,00	26,00	10.067,00	18.463.919,84	33.078.145,33	37.344.283,31	14.110.035,19	87.746,67	51.542.065,17
Madrid	9.182,00	4.611,00	12.386,00	6.144,00	10,00	18.540,00	46.594.124,21	82.048.695,65	90.870.623,13	37.742.246,78	29.949,95	128.642.819,86
Murcia	4.478,00	2.405,00	4.899,00	1.583,00	18,00	6.500,00	10.613.371,76	20.515.593,81	25.263.001,90	5.787.706,61	78.257,06	31.128.965,57
Navarra	1.957,00	1.158,00	2.623,00	1.169,00	39,00	3.831,00	6.168.047,27	15.503.683,63	15.822.408,20	5.580.494,67	268.828,03	21.671.730,90
País Vasco	6.891,00	3.365,00	14.736,00	4.854,00	29,00	19.619,00	38.152.098,11	69.868.654,00	86.949.586,81	20.946.694,03	124.471,27	108.020.752,11
A Ríoxa	1.189,00	585,00	1.351,00	594,00	0,00	1.945,00	3.347.635,06	7.535.407,99	8.325.102,76	2.557.940,29	0,00	10.883.043,05
Ceuta - Melilla	104,00	51,00	111,00	32,00	0,00	143,00	449.296,72	514.232,23	720.944,96	242.583,99	0,00	963.528,95
TOTAIS	135.577,00	68.643,00	164.076,00	67.307,00	1.339,00	232.722,00	448.021.670,63	838.979.084,90	967.130.594,22	314.414.224,89	5.455.936,42	1.287.000.755,53

Número total de empresas afectadas (sen agrupar): 68.016

O número de empresas aparece agrupado por autonomía, de forma que si, por exemplo, unha empresa presenta dous expedientes en dous autonomías diferentes, contabilízase dúas veces.

Fonte: FOGASA.

O mesmo cadro informa das ordes de pago por autonomía efectuada durante o exercicio 2010. No caso de Galicia supuxo a tramitación de 5.969 expedientes que afectaron a 3.138 empresas, recoñecendo dereitos económicos a 10.067 traballadores e traballadoras galegos.

Dos 51.542.065,17 € pagados en Galicia, 18.463.919,84 (35,82%) foron para o abono de salarios, mentres que 33.078.145,33€ (64,82%) destináronse ao pago de indemnizacións.

Do importe total 10.453,2 € corresponden á aprobación de expedientes de regulación de 2.228 empresas galegas e que beneficiaron a 3.888 traballadores. Empresas afectadas por insolvencia foron 2.273 que deron lugar o abono de 41.088,9.